

การประเมินความเสี่ยงการทุจริต
ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการรับสินบน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.๒๕๖๗

โรงเรียนในเตापิตยาคม
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาตราง กระปี

คำนำ

เหตุการณ์ความเสี่ยงด้านการทุจริตเกิดแล้วจะมีผลกระทบทางลบ ซึ่งปัญหามาจากสาเหตุต่างๆ ที่ค้นหาสาเหตุที่แท้จริงได้ยาก ความเสี่ยงจึงจำเป็นต้องคิดล่วงหน้าเสมอ การป้องกันการทุจริต คือ การแก้ไขปัญหาการทุจริตที่ยั่งยืน ซึ่งเป็นหน้าที่ความรับผิดชอบของหน่วยงานส่วนราชการ และเป็นเจตจำนง ของทุกองค์กรที่ร่วมกันต่อต้านการทุจริตทุกรูปแบบ อันเป็นวาระเร่งด่วนของรัฐบาล

การนำเครื่องมือประเมินความเสี่ยงใช้ในองค์กร จะช่วยเป็นหลักประกันในระดับหนึ่งได้ว่าการดำเนินการขององค์กรจะไม่มีกรทุจริต หรือในกรณีการค้นพบการทุจริตที่ไม่คาดคิด โอกาสที่จะประสบกับปัญหาน้อยกว่าองค์กรอื่น หรือหากเกิดความเสียหายขึ้นก็จะเป็นความเสียหายที่น้อยกว่าองค์กรที่ไม่มีการนำเครื่องมือประเมินการทุจริตมาใช้ เพราะได้มีการเตรียมการป้องกันล่วงหน้าไว้โดยเป็นส่วนหนึ่งของการปฏิบัติงานประจำ ซึ่งมีใช้การเพิ่มภาระงานแต่อย่างใด

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตในโรงเรียนในเตาพิทยาคม โดยคัดเลือกกระบวนการ จำนวน กระบวนการ ตามกรอบการประเมินการทุจริตใน ๒ ด้าน คือ

๑. การจัดซื้อจัดจ้าง
๒. การบริหารงานบุคคล

รวมทั้งการกำหนดมาตรการกิจกรรม แนวทางในการป้องกันความเสี่ยงของการดำเนินงานที่ก่อให้เกิดการทุจริตที่มีประสิทธิภาพต่อไป

โรงเรียนในเตาพิทยาคม

สารบัญ

เรื่อง	หน้า
การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	
๑. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๑
๒. ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๓
๓. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน	๔

การประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤติมิชอบ ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
โรงเรียนในเขตพื้นที่ภาคตะวันออกเฉียงเหนือดำเนินการวิเคราะห์ความเสี่ยงการทุจริตในการปฏิบัติงานใน ประเด็นที่เกี่ยวข้องกับ
สินบน ๒ ประเด็น คือ ๑) การจัดซื้อจัดจ้าง และ ๒) การบริหารงานบุคคล โดย วิเคราะห์ ความเสี่ยงการ
ทุจริต ตาม มาตรฐาน COSO (The Committee of Sponsoring Organizations of the Tread way
Commission) วิธีการ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต จึงอาศัยขั้นตอนหลักในการประเมิน ๓ ขั้นตอน ดังนี้

๑. กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
๒. ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน
๓. มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

ขั้นตอนที่ ๑ กำหนดเกณฑ์การประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

การประเมินความเสี่ยง สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นครศรีธรรมราช ได้ดำเนินการ กำหนดเกณฑ์
สำหรับใช้ในการประเมินความเสี่ยงการทุจริตของกระบวนการหรือโครงการที่ทำการประเมิน โดยพิจารณาจาก
๒ ปัจจัย คือด้านโอกาสที่จะเกิดการทุจริตและด้านผลกระทบ และกำหนดการให้คะแนนทั้ง ๒ ปัจจัย
รายละเอียด ดังนี้

โอกาสที่จะเกิดการทุจริต (likelihood) พิจารณาความเป็นไปได้ที่จะเกิดเหตุการณ์ความเสี่ยงใน
ช่วงเวลาหนึ่งในรูปของความถี่หรือความน่าจะเป็นที่จะเกิดเหตุการณ์นั้น ๆ

ผลกระทบ (Impact) การวัดความรุนแรงของความเสียหายที่จะเกิดขึ้นจากความเสี่ยงนั้นโดยสามารถ
แบ่งเป็นผลกระทบทางการเงินและผลกระทบที่ไม่ใช่การเงิน

เกณฑ์ระดับโอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood) เชิงคุณภาพ

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นเป็นประจำ
๔	สูง	มีโอกาสเกิดขึ้นบ่อยครั้ง
๓	ปานกลาง	มีโอกาสเกิดขึ้นบางครั้ง
๒	น้อย	มีโอกาสเกิดขึ้นน้อยครั้ง
๑	น้อยมาก	มีโอกาสเกิดขึ้นยาก

**เกณฑ์ระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) เชิงคุณภาพที่ส่งผลกระทบด้านการดำเนินงาน
(บุคลากร)**

ระดับ	โอกาสที่เกิด	คำอธิบาย
๕	สูงมาก	ถูกลงโทษทางวินัยร้ายแรง
๔	สูง	ถูกลงโทษทางวินัยอย่างไม่ร้ายแรง
๓	ปานกลาง	สร้างบรรยากาศในการทำงานที่ไม่เหมาะสม
๒	น้อย	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานบ่อยครั้ง
๑	น้อยมาก	สร้างความไม่สะดวกต่อการปฏิบัติงานนานๆครั้ง

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk) แสดงถึงระดับความสำคัญในการบริหารความเสี่ยง โดยพิจารณา จากผลคูณของระดับโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) กับระดับความรุนแรงของผลกระทบ (Impact) ของความเสี่ยงแต่ละสาเหตุ (โอกาส x ผลกระทบ) กำหนดเกณฑ์ไว้ ๔ ระดับ ดังนี้

ระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

ลำดับ	ระดับความเสี่ยง	ช่วงคะแนน
๑	ความเสี่ยงระดับสูงมาก (Extreme Risk : E)	๑๕-๒๕ คะแนน
๒	ความเสี่ยงระดับสูง (High Risk : H)	๙-๑๔ คะแนน
๓	ความเสี่ยงระดับปานกลาง (Moderate Risk : M)	๔-๘ คะแนน
๔	ความเสี่ยงระดับต่ำ (Low Risk : L)	๑-๓ คะแนน

ในการวิเคราะห์ความเสี่ยงจะต้องมีการกำหนดแผนภูมิความเสี่ยง (Risk Profile) ที่ได้จากการพิจารณา จัดระดับความสำคัญของความเสี่ยงจากโอกาสที่จะเกิดความเสี่ยง (Likelihood) และผลกระทบที่เกิดขึ้น (Impact) และขอบเขตของระดับความเสี่ยงที่สามารถยอมรับได้ (Risk Appetite Boundary) โดยที่

ระดับความเสี่ยง= โอกาสในการเกิดเหตุการณ์ต่างๆ x ความรุนแรงของเหตุการณ์ต่างๆ
(Likelihood x Impact)

ซึ่งจัดแบ่งเป็น ๔ ระดับสามารถแสดงเป็น Risk Profile แบ่งพื้นที่เป็น ๔ ส่วน (๔ Quadrant) ใช้เกณฑ์ในการจัดแบ่งดังนี้

ระดับความเสี่ยง	คะแนนระดับความเสี่ยง	มาตรการกำหนด	การแสดงผลสัญลักษณ์
เสี่ยงสูงมาก (Extreme)	๑๕-๒๕ คะแนน	มาตรการลดและประเมินซ้ำหรือถ่ายโอนความเสี่ยง	สีแดง
เสี่ยงสูง (High)	๙-๑๔ คะแนน	มีมาตรการลดความเสี่ยง	สีส้ม
ปานกลาง (Medium)	๔-๘ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยงแต่มีมาตรการควบคุมความเสี่ยง	สีเหลือง
ต่ำ (Low)	๑-๓ คะแนน	ยอมรับความเสี่ยง	สีเขียว

ตารางระดับของความเสียหาย (Degree of Risk)

<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px; writing-mode: vertical-rl; transform: rotate(180deg);">ความรุนแรงของผลกระทบ</div> <div style="margin: 0 10px;">↑</div> </div>	๕	๕	๑๐	๑๕	๒๐	๒๘
	๔	๔	๘	๑๒	๑๖	๒๐
	๓	๓	๕	๙	๑๒	๑๕
	๒	๒	๔	๖	๘	๑๐
	๑	๑	๒	๓	๔	๕
		๑	๒	๓	๔	๕
		<div style="display: flex; align-items: center;"> <div style="margin-right: 10px;">→</div> <div style="border: 1px solid black; padding: 5px;">โอกาสที่จะเกิดความเสียหาย (Likelihood)</div> </div>				

ขั้นตอนที่ ๒ ประเมินความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

เป็นขั้นตอนการระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต และการจัดระดับความรุนแรงของความเสี่ยงการทุจริต การระบุประเด็นความเสี่ยงการทุจริต โดยการอธิบายรายละเอียดเหตุการณ์ที่มีโอกาสเกิด ความเสี่ยงการทุจริตว่า มี รูปแบบพฤติกรรมทุจริตที่ในแต่ละขั้นตอนในการดำเนินงานของ กระบวนการหรือโครงการ ที่ทำการประเมินให้ รายละเอียดและชัดเจนมากที่สุดว่า ใคร ทำอะไร ที่ไหน อย่างไร โดยผู้ปฏิบัติงานหรือรับผิดชอบกระบวนการหรือโครงการ (Risk Owners) และตัวแทนของหน่วยงานอาจมี การรับฟังความคิดเห็นจากผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอกด้วยก็ได้ เนื่องจากการประเมินความเสี่ยงการทุจริต Risk Owners ส่วนใหญ่ไม่ยอมรับหรือบิดเบือนในความบกพร่อง ของตนเอง ผู้ประเมินความเสี่ยงการ ทุจริตจึงไม่ใช่ Risk Owners เท่านั้นการค้นหาความเสี่ยงการทุจริต ค้นหาจาก ความเสี่ยงที่ เคยเกิด หรือ คาดว่าจะเกิดซ้ำสูงมีประวัติอยู่ แล้ว (Known Factor) และไม่เคยเกิดหรือไม่มีประวัติมาก่อนแต่มีความ เสี่ยงจากการพยากรณ์ในอนาคตว่ามีโอกาสเกิด (Unknown Factor) ในขั้นตอนนี้เป็นการตั้งสมมุติฐาน หรือเป็นการ พยากรณ์ล่วงหน้าที่อาจเกิดขึ้นในอนาคตเพิ่มเติม (Scenario) เป็นการมองข้อมูลไปข้างหน้า (Forward looking information) โดยไม่คำนึงว่าหน่วยงานมีมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตนั้น อยู่แล้วหรือไม่โดยการมองความเสี่ยงการทุจริตด้วยข้อมูลที่เลวร้ายที่สุด (Worst Case) หลักการที่สำคัญ ต้องไม่เอาปัญหาหรือข้อจำกัดจากการ บริหารงานในปัจจุบันเช่น ทรัพยากร คน พาหนะ ระบบเทคโนโลยี ไม่มีหรือไม่พอบุคลากรไม่มีความรู้ความเข้าใจไม่มีจิตสำนึกซึ่งเป็นความเสี่ยงที่การดำเนินงานอาจจะไม่ บรรลุเป้าหมายมาปนกับความเสี่ยงการทุจริต เพราะจะทำให้ละเอียด การบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต

การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริตโดยพิจารณาจากขั้นตอนการดำเนินงานพิจารณาจาก ๒ ปัจจัย คือ โอกาสเกิด (Likelihood) และ ผลกระทบ (Impact) จะได้ระดับความรุนแรงของความเสี่ยง การทุจริต (Risk Score) ว่าอยู่ใน ระดับ สูงมาก สูง ปานกลาง หรือต่ำตามเกณฑ์ที่หน่วยงานได้กำหนด ไว้ในขั้นตอนที่ ๑ โดยตารางการระบุประเด็น ความเสี่ยงการทุจริต การให้คะแนนความเสี่ยงการทุจริต และระดับความรุนแรงของ ความเสี่ยงการทุจริต

โรงเรียนในเขตพื้นที่ภาคการประเมินความเสี่ยงการทุจริตออกเป็น ๒ ประเด็น คือ ๑) การจัดซื้อจัดจ้าง
๒) การบริหารงานบุคคล จึงได้กำหนดเหตุการณ์ความเสี่ยงที่อาจเกิดขึ้น ดังนี้

ตารางประเด็นความเสี่ยงการทุจริตในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน ปีงบประมาณประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ขั้นตอนการทำงาน	ประเด็นความเสี่ยงการทุจริต	ระดับของความเสี่ยง (โอกาส×ผลกระทบ)
<p>การจัดซื้อจัดจ้าง</p> <p>๑. การดำเนินโครงการ จัดซื้อจัดจ้างของโรงเรียน</p>	<p>๑. การเรียกรับเงินจากบริษัทฯ ผู้รับจ้าง เพื่อแลกกับ การกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อ ประโยชน์ให้กับบริษัทฯ ผู้รับจ้าง ๒. เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการเลือกจัดซื้อจัดจ้างกับร้าน ที่ตนเองสนิท หรือเป็นญาติ หรือร้านที่ตนเองคุยได้ง่าย</p>	<p>(ระดับสูง)</p>
<p>๒) การบริหารงานบุคคล</p> <p>๑. การประกาศรับสมัคร งาน แทนตำแหน่งที่ว่าง ของโรงเรียน</p> <p>๒. การพิจารณาเลื่อนขั้น เงินเดือนของข้าราชการ</p>	<p>๑. การใช้อำนาจหน้าที่ในการเรียกรับสินบนจาก ผู้สมัครงาน เพื่อแลกกับการได้รับคัดเลือกเข้าทำงาน ๒. การซื้อขายตำแหน่ง การรับสินบนในรูปแบบ ผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงิน และ ประโยชน์รูปแบบอื่น เพื่อให้ได้มาซึ่งการเลื่อนตำแหน่ง หรือความดีความชอบพิเศษ</p>	<p>(ระดับต่ำ)</p>

ขั้นตอนที่ ๓ มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับสินบน

มาตรการ หมายถึง วิธีการหรือแนวทางที่กำหนดขึ้นเพื่อควบคุม หรือลดโอกาสความเสี่ยง การทุจริต โดย ความเสี่ยง การทุจริตที่อยู่ในโซนสีแดง (Red Zone) จะถูกเลือกมาทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตส่วนลำดับความเสี่ยงที่อยู่ในโซนสีส้ม สีเหลือง จะถูกเลือกในลำดับต่อมา มาตรการ ควบคุมความเสี่ยง การทุจริตอาจมี หลากหลายวิธีการ หน่วยงาน ควรทำการคัดเลือก วิธีที่ดีที่สุด และ ประเมินความคุ้มค่า เหมาะสมกับระดับความเสี่ยง การทุจริตที่ได้จากการประเมิน มา ประกอบด้วย การจัดทำแผนบริหารจัดการ ความเสี่ยงการทุจริตให้นำมาตรการควบคุมความเสี่ยงการ ทุจริตของ กระบวนการ หรือโครงการที่ทำการ ประเมินของหน่วยงานที่มีอยู่ในปัจจุบัน (Key Controls in place) มาทำการประเมินว่ามีประสิทธิภาพ อยู่ใน ระดับใด ดี พอใช้ หรืออ่อน (ดูคำอธิบายเพิ่มเติมตาม ตารางด้านล่าง)

คำอธิบายการประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน

ระดับ	คำอธิบาย
	การประเมินประสิทธิภาพมาตรการควบคุมความเสี่ยงที่หน่วยงานมีในปัจจุบัน
ดี	การควบคุมมีความ เข้มแข็ง และดำเนินไปได้อย่าง เหมาะสม ซึ่งช่วยให้เกิด ความมั่นใจ ได้ในระดับที่ สมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
พอใช้	การควบคุมยัง ขาดประสิทธิภาพ ถึงแม้ว่าจะไม่ทำให้เกิดผลเสียหายจากความเสี่ยงอย่างมีนัยสำคัญ แต่ก็ ควร มีการปรับปรุง เพื่อให้มั่นใจว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้
อ่อน	การควบคุม ไม่ได้มาตรฐาน ที่ยอมรับได้เนื่องจาก มีความหละหลวมและไม่มีประสิทธิผล การควบคุมไม่ทำให้ มั่นใจอย่างสมเหตุสมผลว่าจะสามารถลดความเสี่ยงการทุจริตได้

การประเมินมาตรการดำเนินการเพื่อพิจารณาจัดทำหรือปรับปรุงมาตรการควบคุมความเสี่ยงการ ทุจริต เพิ่มเติม (Further Actions to be Taken) โดยมาตรการควบคุมความเสี่ยงการทุจริตควรเชื่อมโยงให้มี ความสอดคล้องกับความเสี่ยงที่ประเมินไว้และต้องมีการติดตามเพื่อประเมินการบริหารความเสี่ยงการทุจริตใน กิจกรรมตามแผนบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริตที่กำหนดไว้เพื่อเป็นการยืนยันผลว่ามาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตมีประสิทธิภาพมากน้อยเพียงใดหรืออาจต้องเพิ่มเติมหรือปรับแผนบริหาร จัดการความเสี่ยง การทุจริตใหม่หากพบว่ารูปแบบการทุจริตหรือมีสภาพแวดล้อมที่เปลี่ยนแปลงไปตาม วงจร PDCA โรงเรียนในเตาพิทยาคมได้ดำเนินการกำหนดและปรับปรุงมาตรการควบคุม ความเสี่ยงการทุจริตตามผลการ วิเคราะห์และประเมินความเสี่ยงการทุจริตและประพฤตินิชอบโดยกำหนด มาตรการตามตารางดังต่อไปนี้

มาตรการในการบริหารจัดการความเสี่ยงการทุจริต ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๗

ขั้นตอนการดำเนินการ	ประเด็นความเสี่ยง	ระดับความเสี่ยง	มาตรการควบคุมความเสี่ยง	วิธีดำเนินการ	ระยะเวลาดำเนินการ	ผู้รับผิดชอบ
๑. การดำเนินโครงการจัดซื้อจัดจ้าง ของหน่วยงาน	๑. การเรียกรับเงินจากบริษัทฯ ผู้รับจ้าง เพื่อแลกกับการกำหนด TOR โดยการ Lock Spec เพื่อเอื้อประโยชน์ให้กับบริษัทฯ ผู้รับจ้าง๒. เจ้าหน้าที่ผู้ดำเนินโครงการเลือก จัดซื้อ จัดจ้างกับร้านที่ตนเองสนิทหรือเป็นญาติหรือร้านที่ตนเองคุย ได้ง่าย	ระดับสูง	๑. อบรมความรู้กฎหมายเกี่ยวกับการ จัดซื้อจัดจ้าง และให้ เจ้าหน้าที่ถือปฏิบัติอย่างเคร่งครัด๒. อบรมความรู้เกี่ยวกับ การ ชัดกันผลประโยชน์ ส่วนตนและผลประโยชน์ ส่วนรวม	๑. ตรวจสอบคู่สัญญา ในการจัดซื้อจัดจ้าง๒. ปรับเปลี่ยนร้านค้าในการจัดซื้อวัสดุ๓. เข้มงวดในการตรวจ รับพัสดุหรือการจ้าง ๔. ผู้บริหารหมั่นกำกับดูแลและตรวจสอบการดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างให้เป็นไปตามระเบียบกฎหมายอย่างเคร่งครัด	ต.ค.๖๖-ก.ย.๖๗	งานพัสดุ
๑. การประกาศรับ สมัครงานแทนตำแหน่ง ที่ว่าง ของหน่วยงาน ๒. การพิจารณาเลื่อน ชั้นเงินเดือนของข้าราชการ / ลูกจ้าง	๑. การใช้อำนาจหน้าที่ ในการเรียกรับสินบนจาก ผู้สมัครงาน เพื่อแลกกับ การได้รับคัดเลือกเข้า ทำงาน๒. การซื้อขายตำแหน่ง การรับสินบนในรูปแบบผลประโยชน์ทั้งที่เป็นตัวเงินและประโยชน์รูปแบบ อื่นเพื่อให้ได้มาซึ่งการ เลื่อนตำแหน่งหรือความ ดีความชอบพิเศษ	ระดับต่ำ	๑. การกำหนดหลักเกณฑ์ในการบริหารงานบุคคลให้ชัดเจนและเป็นรูปธรรม ๒. มาตรการแสดงเจตนารมณ์ในการนำ หลักคุณธรรมมาใช้ใน การบริหารงานของผู้บริหาร	๑. มีการประกาศรับสมัคร และดำเนินการคัดเลือกอย่างโปร่งใสและตรวจสอบได้	ต.ค.๖๖-ก.ย.๖๗	งานบุคคล

ลงชื่อ

(นางสาวเจียรรัตน์ ไชยโรจน์)

ผู้อำนวยการโรงเรียนโรงเรียนในเตापัททยา